

Bingo

Linda Polman, Sierra Leone

De orde in Kenema Town, diep weggestopt in de bush van Sierra Leone, zou moeten worden bewaakt door het bataljon regerings-soldaten dat net buiten de stadsgrenzen gelegerd is. Maar dat heeft er geen zin in en blijft binnen. Hoofdstad Freetown, en de bazen in het ministerie van Defensie, zijn ver weg. Driehonderd kilometer, zeshonderd als je de bochten meetelt die je moet maken om de kuilen en gaten in de weg.

Soldij wordt in Kenema zelden uitbetaald en tenten voor deze soldaten konden er ook niet af. Ze hebben modderhutjes voor zichzelf gebouwd, opgetrokken uit frames van bamboestokjes waar ze kluiten rode aarde tussen smeerden. Dakjes maakten ze van bladeren die ze van omliggende palmbomen hebben

afgerukt. Regent het, dan smelten de hutten en kunnen de soldaten overnieuw beginnen. Als ik zie hoe de soldaten in de bush aan hun lot worden overgelaten, kan ik de volgende coup al een beetje ruiken in de lucht.

'De regering permitteert zich deze vergeet-tactiek omdat wij hier zijn,' sputtert een commandant van het Ghanese blauwhelmen-contingent in Kenema. 'Iedereen denkt dat wij wel zullen ingrijpen als het tot opstand zou komen: regering zowel als de lokale soldaten. Maar zo'n mandaat hebben wij helemaal niet. Wij zijn hier om een beetje te observeren. Maar dat adverteren we maar niet met al die hongerige 'local soldiers' om ons heen.' Het kwam al eerder tot opstand in Kenema. De bingo-opstand van zomer 2000, de Ghanezen worden er nog iedere vrijdag aan herinnerd.

Wat gebeurde. Drie kroegen telden de Ghanezen toen ze dit stadje van 100.000 inwoners binnentrokken. De ene nog luidruchtiger dan de andere, want Kenema ligt aan de rand van Sierra Leone's diamantvelden en dan trekt de horeca toch een wat ruiger publiek dan elders. Libanese diamanthandelaren en

hun Oekraïense maffiose bloeddiamantconnecties, ongeschoolde diamantgravers met de modder van de diamantvelden waar ze de hele dag in spitten nog op hun kuiten, hoeren uit het nabijgelegen Liberia in stretch outfitjes, fortuinzoekers van over de hele wereld. Het is een beetje 'the Wild West', een uitgaansleven zoals dat in Kenema.

Je laat je er zo snel mogelijk vollopen en gaat dan, om bij te komen van de dagelijkse stress van de diamanthandel, op de vuist met iedereen die verkeerd uit zijn ogen kijkt. En anders blaast het volume van de muziek je wel omver. Het gaat er ruig aan toe, behalve op vrijdag. Vrijdagavonden zijn Kenema's kroegen leeg, want dan is het bingoavond en trekt tout Kenema geshampood en gestreken naar de VN-basis: de diamanthandelaren, maar dan met hun echtgenotes en dochters, de Liberiaanse hoeren, maar dan met nette rokken en blouses aan, en de internationale fortuinzoekers en Oekraïense diamantmafia met gekamde haren en nette schoenen aan: er is dansen na. Maar dat Kenema op vrijdagavond bingode, wisten de Ghanezen niet toen ze Kenema binnentrokken.



De bingoavond is ooit geïntroduceerd door de Zambiaanse blauwhelmen die vóór GhanBat in Kenema gelegerd waren. Het was toen nog oorlog in Sierra Leone, alles was stuk, rebellen lagen overal op de loer en mensen zaten diep in de put. Om ze een beetje op te peppen introduceerden de Zambiaanse blauwhelmen die bingo eens per week. Ze hadden een bingospel voor zichzelf meegenomen en daar maakten ze speelkaarten voor een paar honderd spelers extra bij. Er werd gespeeld om Zambiaanse rantsoenen: een zak rijst was elke week de hoofdprijs en nu en dan was er een levende kip die tweede prijs mocht zijn. Op hun eerste vrijdagavond in Kenema zagen de Ghanezen tot hun afgrijzen stoeten burgers zich verzamelen voor de slagbomen bij hun basis. 'Laat ons erin! Er is bingo!' schreeuwden die mensen woedend. Slechts met de grootste moeite lukte het GhanBat om de meute te verspreiden.

's Anderendaags meldden zich burgemeesters en wethouders bij de VN-soldaten. Ze legden de Ghanezen uit hoe dingen gaan in Kenema: op vrijdagavond wordt er gebingood. In de VN-basis. En als er niet

gebingood wordt in de VN-basis, dan wisten burgemeester en wethouders zo net nog niet op hoeveel medewerking van de lokale bevolking de VN dan zou kunnen blijven rekenen.

De Ghaneze commandant koos eieren voor zijn geld: de vrijdag erop was er weer bingo in de VN-basis. Met dansen na. Het exercitieveld staat vol houten banken. Mensen zitten hutje bij hutje en rij aan rij, maar er heerst volmaakte vrede, want iedereen kijkt geconcentreerd naar hun speelkaarten op schoot.

Nog steeds is een kip de tweede prijs. Ze is met een pootje aan de tafel van een Ghaneze luitenant, de spelleider, vastgebonden en pikt in de zak rijst, de hoofdprijs. 'Nummer 16, nummer 16!' roept de Ghaneze luitenant. Een Oekraïense maffioso op de achterste rij banken springt overeind, zwaaiend met een speelkaart vol kruisjes. 'Bingo!' roept hij. Later die avond zie ik hem op de dansvloer, met in zijn ene arm een Liberiaanse en in de andere zijn kip. Kenema doet een foxtrot op de klanken van de Ghaneze militaire kapel. Het was weer een mooie vrijdagavond in de bush.

BERICHT UIT AFRIKA